

Naslov: Gledališče

Avtor: Anja Radaljic

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 223,92

Naklada: 35.475,00

Gesla: LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališče

Jera Ivanc po istoimenski igri J. M. Barrieja: Peter Pan

Lutkovno gledališče Ljubljana

★★★★★

Peter Pan v režiji Yulie Roschina je živahna, dinamična predstava, ki otroško občinstvo – postavitev si nisem ogledala na premieri in dvorana je bila polna majhnih otrok – kljub najmlajšim ne najbolj prijazni dolžini (traja namreč uro in dvajset minut) ves čas motivira, ga priteguje in prejema tudi pozitivne, zavzete odzive na dogajanje. Atmosfera je temu primerno prijetna, otroci se glasno smejiijo, čudijo, tudi komentirajo dogajanje in sodelujejo z igralci. V tem smislu dobro učinkuje tudi večnamenski oder, ki je trenutno stanovanje družine Darling, v drugem ladja, v tretjem gozd ... dobro funkcionirajo tudi odprtine, iz katerih zlezejo (ali se vanje skrijejo) igralci ipd. Prav tako so dobro izkoriščene luči (v nekem trenutku recimo ustvarijo občutek, da se vsa dvorana znajde pod vodo, v drugem obraze igralk oblijejo s skrivnostno rdečo svetlobo ipd.), igralci pa imajo dobro komunikacijo z občinstvom in se spretno znajdejo v menjavanju vlog (igrajo po več likov).

Na zgodbeni oziroma dramaturški in idejni ravni pa je predstava precej problematična, saj ohranja bolj ali manj vse težave, ki jih ima izvorna pripoved z vidika današnjega kritičnega bralca – in doda nekaj svojih. Izhodišče predstave je družinski spor, v katerem oče kapriciozno presodi, da mu družinska psica povzroča preveč težav, da bi jo bil pripravljen obdržati. Ne – to ni zgrešena formulacija, oče se odloča sam, po svoji volji in celo v popolnem nasprotju z željami in interesi vseh drugih družinskih članov.

Vloga »pater familias« je preprosto neuničljiva; mati je, na primer, v tej različici tista, ki finančno skrbi za družino, a nobene (spremenjene) okoliščine ne morejo spremeniti razmerja med njo in njenim partnerjem – to se določa le prek biološkega spola in je »predvzpostavljeno«. Ko se hči ob tej surovi

očetovi potezi ujezi in prepozna očetovo sebičnost (»Vzel nam bo našo prijateljico!«) in kapricioznost, jo mati (!) obtoži egoizma, češ da ona sama, Wendy, misli samo nase. To je povsem nerazumno, a v skladu s patriarhalno matrico: Wendy bo odrasla, ko se bo tej matrici podredila in postala »ženska«.

Ta proces iniciacije se kajpak dogaja v deželi Nije, kjer Peter Pan sili Wendy, naj bo mati izgubljenim dečkom (v predstavi ni z ničimer utemeljeno, čemu se med otroci v Nije ne pojavijo tudi deklice – verjetno zato, ker se deklice ne smejo igrati deških igrin in se zabavati), pojavi pa se tudi ženska antagonistka, vila Zvončica, ki skuša umoriti Wendy, ker je ljubosumna nanjo in na njen odnos s Petrom (Wendy in Peter igrata mamo in očeta).

Ženski liki si tako kot v izvornem besedilu ostajajo sovražni; celo na prvi pogled zavezniška Tigrasta Lilija z Wendy čustveno, ko ji pove zgodbo o tem, kako je neka deklica grdo govorila z očetom, potem pa je oče umrl, ne da bi mu

lahko povedala, kako ga ima rada. Wendyjin upor je tako povsem brezosebno razveljavljen. Po tem Wendy spozna svojo (nedoločljivo) »moč« in gre skupaj s Tigrasto Lilijo v boj – a ne, ne gre za »girl power« v pravem pomenu besede (celo ta problematični koncept bi bil na tem mestu primernejši od tega, kar je bilo realizirano). Zdaj Wendy (ki si je prej podobno kot njena brata želela otroške igre, neobremenjenosti, sproščenosti, zabave ...) odraste in se upre Petru Panu, kajti spozna, da je njegova želja nerealna in je treba odrasti, ker »brez konca nič nima smisla«.

Z bratoma se vrne domov in sprejme red, ki se mu je sprva skušala izviti, družinski spor pa ni v ničemer razrešen, ne izvemo niti, kaj se zgodi s psico. Jo oče, kot se pogosto dogaja, zavrže za avtocesti ali v gozdu? Krasno. Otroci so se

naučili lekcij o neodgovornosti ter nesmiselni, neutemeljeni, nekritični poslušnosti. Obenem so se deklice naučile tudi, da so ženske med seboj tekmovalne, da so ljubosumne, sovražne (pripravljene celo ubijati za potrditev 'moškega'), njihova družbena vloga pa omejena. V primerjavi z moškimi, ki smejo biti infantilni (v predstavi ni niti enega odgovornega moškega lika), morajo biti odgovorne, materinske, ljubeče, »odrasle«, zlasti pa podrejene. Ženska moč je v takem okolju le iluzija oziroma celo način, prek katerega se ženska sama pahne v zatiralno razmerje, s čimer moškega odveže še zadnjega kanca odgovornosti.

Zato je to predstava, ki je tehnično dobra in za otroke privlačna, a je otrokom – didaktično zastavljena, kakor je – nikakor ne bi smeli igrati. Deklice bi morale odraščati v okolju, ki jih obravnava enakovredno, zlasti pa celovito – žal mi je, da je to sploh (še) treba zapisovati. A da – treba, celo nujno je.

ANJA RADALJIC